

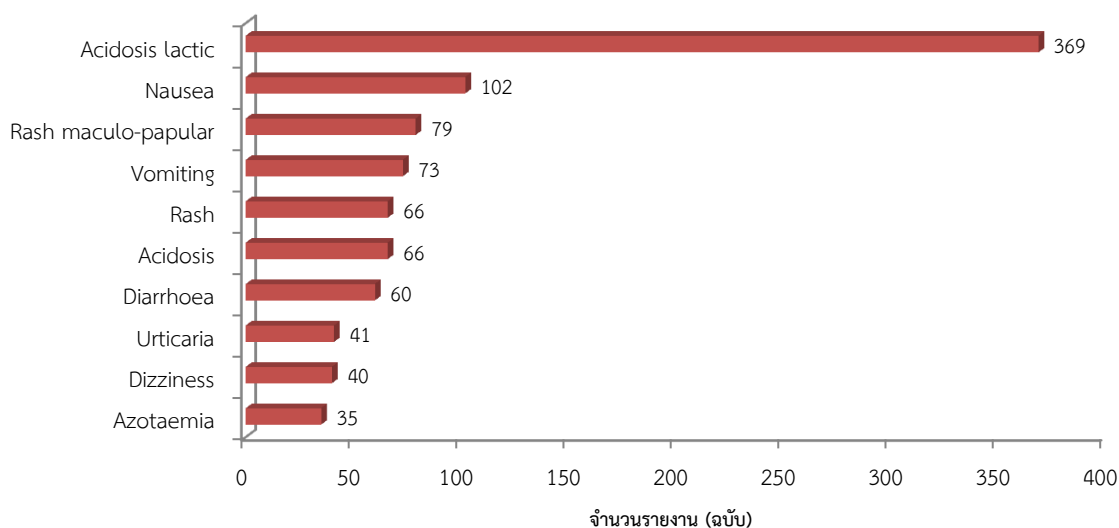
สรุปรายงานการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากยา Metformin จากฐานข้อมูล Thai Vigibase ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2562

ศูนย์ HPVC ได้รับรายงานการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ (AEs) จากยา metformin ในช่วงระยะเวลา 1 มกราคม 2558 – 31 ธันวาคม 2562 จำนวนทั้งสิ้น 1,157 ฉบับ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68) อายุเฉลี่ย 61.2±12.2 ปี เกิด AEs ประเภทร้ายแรง ร้อยละ 36.73 และทำให้เสียชีวิต 10 ฉบับ พบการเกิด lactic acidosis มากที่สุด (369 ฉบับ) ผลการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างยากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่พบอยู่ในระดับน่าจะใช่ (probable) ร้อยละ 69.49 รายละเอียดตามตารางที่ 1 และรูปที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของรายงานการเกิด AEs จากยา metformin

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (ฉบับ) (N = 1,157)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	790	68.28
ชาย	363	31.37
ไม่ระบุ	4	0.35
อายุ (ปี)		
median (IQR)	61.2 (16)	
พิสัย	10 - 94	
ระดับความร้ายแรง		
ไม่ร้ายแรง	663	57.30
ร้ายแรง	425	36.73
ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล/ทำให้เพิ่มระยะเวลาในการรักษานานขึ้น	385	33.28
อันตรายถึงชีวิต	20	1.73
ทำให้เสียชีวิต	10	0.86
อื่นๆ ที่มีความสำคัญทางการแพทย์	5	0.43
ไม่ระบุ	5	0.43
ไม่ระบุ	69	5.96
ระดับความสัมพันธ์		
ใช่แน่นอน (certain)	63	5.45
น่าจะใช่ (probable)	804	69.49
อาจจะใช่ (possible)	257	22.21
ไม่น่าใช่ (unlikely)	2	0.17
ไม่สามารถระบุระดับ (unclassified)	20	1.73
ไม่ระบุ	11	0.95
ผลลัพธ์ (outcome)		
หายเป็นปกติโดยไม่มีร่องรอยเดิม	667	57.65
ยังมีอาการอยู่	255	22.04
อาการดีขึ้นแต่ยังไม่หาย	119	10.29
หายโดยมีร่องรอยเดิม	61	5.27
ไม่สามารถติดตามผลได้	40	3.46
เสียชีวิต	15	1.30

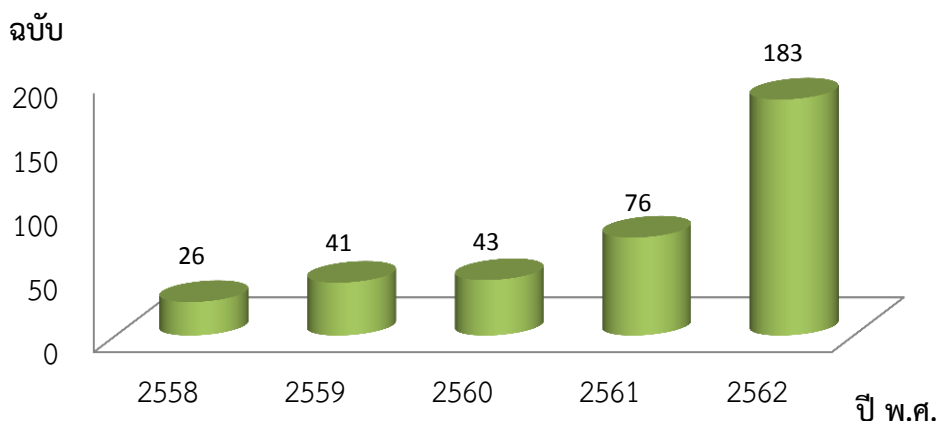
รายงาน AEs 10 ลำดับแรกจากยา metformin

รูปที่ 1 แสดงการเกิด AEs 10 ลำดับแรกจากยา metformin

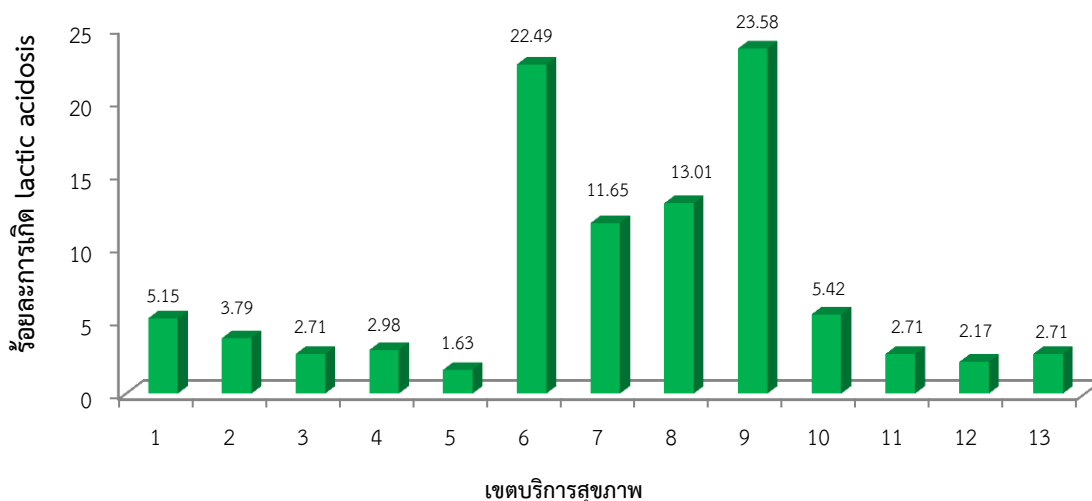
เมื่อวิเคราะห์เฉพาะรายงานการเกิด lactic acidosis จำแนกตามรายปี พบว่ามีแนวโน้มการรายงานที่สูงขึ้นทุกปี (ตามรูปที่ 2) โดยรายงานการเกิด lactic acidosis ทั้ง 369 ฉบับมีสาเหตุจากปฏิกิริยาจากยา (adverse drug reaction) ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์ตามเขตบริการสุขภาพ พบเขตสุขภาพที่ 9 รายงานการเกิด lactic acidosis มากที่สุด (ร้อยละ 23.58) (ตามรูปที่ 3) โดยแหล่งที่รับยาส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลหรือคลินิกที่พบเหตุการณ์ (ร้อยละ 53.39) และยังพบแหล่งที่รับยาจาก รพ.สต. และร้านขายยา จำนวนเล็กน้อย (ร้อยละ 1.90 และ 0.81 ตามลำดับ) (ตามตารางที่ 2)

Metformin-lactic acidosis

รูปที่ 2 จำนวนรายงานการเกิด lactic acidosis จากยา metformin จำแนกตามรายปี

การเกิด lactic acidosis ตามเขตบริการสุขภาพ

รูปที่ 3 ร้อยละการเกิด lactic acidosis จำแนกตามเขตบริการสุขภาพ

ตารางที่ 2 ข้อมูลการเกิดเหตุการณ์ lactic acidosis จำแนกตามแหล่งที่รับยา

รายงานการเกิด lactic acidosis จำแนกตามแหล่งที่รับยา	จำนวน (ฉบับ) (N = 369)	ร้อยละ
โรงพยาบาล/คลินิกที่พบเหตุการณ์	197	53.39
โรงพยาบาล/คลินิกอื่น	117	31.71
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	7	1.90
ร้านยา	3	0.81
ไม่ระบุ	45	12.20

การเกิด lactic acidosis เป็น AEs ที่ร้ายแรง ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ อย่างไรก็ตาม เกสัชกรสามารถช่วยลดโอกาสและความรุนแรงของการเกิด lactic acidosis ได้ โดยร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ ติดตามผู้ป่วยที่ใช้ยา metformin ตรวจสอบการทำงานของไตอย่างสม่ำเสมอทุก 3-6 เดือน และไม่ควรรักษาหาก eGFR น้อยกว่า 30 mL/minute/1.73 m² เฝ้าระวังการใช้ยาในผู้ป่วยสูงอายุ (มากกว่า 65 ปี) ผู้ป่วยที่มีภาวะ dehydrate และการติดเชื้อที่รุนแรง รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ที่ รพ.สต. และเภสัชกรร้านยาควรแนะนำผู้ป่วยเมื่อจ่ายยา metformin ให้เฝ้าระวังอาการเบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง เชื่องซึม หายใจหอบ หรือความดันโลหิตต่ำ หากพบอาการดังกล่าวให้รีบไปพบแพทย์